

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Censuris, In Qua Sex Disputationibus De Poenis Ecclesiasticis, deque
Irregularitate fusè tractatur, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

XI. De sexto effectu excommunicationis qui est priuatio fructuum &
prouentuum beneficij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76667)

17 Tertia questio, An dicta de excommunicato procedant in suspensio, & interdictio? Negat Suar. *de censur. disputat. 2.6. sect. 3. num. 8. & disp. 27. sect. 1. num. 2.6.* quia nullus est Textus beneficii collationem annullans in suspensio, & interdictio, & penae ex vno casu ad alium extendendae non sunt. Sed in contrarium est communis sententia suspensum ab officio inhabilem esse beneficii recipiendi, vti docuit Glossa in *capit. cum dilectus, verbo cassauimus, de consuet. & cap. per inquisitionem, de electione in fine.* Et *cap. cum bona de atate, & qualis, verbo suspensio.* Et ibi Abbas *num. 6. Nauarr. cap. 23. num. 233. & consuet. de tempor. ordinandor. Vgolin. de censur. tab. 3. cap. 6. §. 7. numero 4. & cap. 8. §. 6. numero 1. Lessius lib. 2. cap. 34. num. 116. Azor. 2. instit. moral. lib. 6. cap. 7. §. 2.* Garcia aliis relatis *7. p. de benefic. c. 14. num. 1.* probatque variis Rotae decisionibus. Ratio est: quia ideo collatio beneficii excommunicato facta annullatur, quia ipse nequit officium exercere; ac similiter suspensus ab officio exclusus est a beneficii officio exercendo. Ergo collatio beneficii illi facta nulla est. Idem tradunt Nauarr. Vgolin. Lessius, & Azor *loc. allegat. & Garcia num. 5. de interdictis* personaliter ob eandem rationem, quia non possunt officium exercere ob cuius causam beneficium conferunt. *Cap. cum secundum, de vrbendis. Et cap. fin. de rescriptis in 6.*

18 Quarta questio, Au haec omnia procedant tum in prouisionibus Apostolicis, tum in prouisionibus Ordinarij? Respondo cessare illis in prouisionibus a Sede Apostolica, vel eius Legato factis, in quibus habetur clausula absolutiois a censuris ad effectum gratiae consequentium, sicuti communitur in omnibus habetur; quia ea clausula postea tollitur collatione censura non absolute, sed quoad effectum prouisionis obtinendae; vti tradit Nauarr. *cap. quorundam de Indis, notab. 1. num. 14. & in sum. cap. 27. num. 21. & num. 27. Vgolin. tab. 1. de censur. cap. 4. §. 5. num. 17. Ioann. Gutier. lib. 2. canon. qq. cap. 5. num. 34. Henric. lib. 13. cap. 13. §. 3. Sayrus lib. 2. cap. 5. num. 6. 11. & 12. Auila 2. p. de censur. cap. 6. disp. 5. dub. 2. Bonac. disp. 2. de censuris q. 2. §. 1. num. 6. Garcia de benefic. 7. p. capite 13. num. 59.*

19 Haec tamen clausula non prodest excommunicato ob haereticum; quia haec absolutio non censetur in generali concessione comprehendere ob eius figuram grauitatem, sicuti ex communi docent Couarrua. *cap. alma. 1. p. §. 1. num. 15. Suar. disp. 13. sect. 1. num. 3. & 30. Bonac. & Auila loc. citatis.* Garcia *num. 67. Quinimo Sayro lib. 2. cap. 5. num. 13. & Bonacinae d. §. 1. num. 6.* placet eam clausulam non prodesse excommunicato ob crimina in Bulla Censurae contenta, & alia similia, scilicet ob incendium, violationem Ecclesiarum, & libertatis Ecclesiasticae, falsificationem litterarum Apostolicarum, quia haec ita specialiter referuntur, vt non sit verisimile in generali abolutione contineri. Sed hanc limitationem Sayri, & Bonacinae communitur Doctores non admittunt, vt videre est in Nauarr. *in dicto cap. quorundam de Indis notab. 11. numero 21. Auila d. cap. 6. disp. 5. dub. 2. Garcia cap. 13. num. 67.* Quia est in potestate generali absolutiois a reuerentis non veniant contenta in Bulla Censurae Domini, vt diximus *tract. 4. de fide disp. 4. & praecipue tract. de Bulla.* At cum haec absolutio non sit absoluta, sed solum ad limitationem effectum, & non tam in fauorem absoluentis, quam in fauorem aliorum, in quorum utilitatem beneficium ecere debet; ideo sub illa clausula generali absolutiois venit excommunicatio ob crimina Bullae Censurae, excepta haereticis. Secundo non prodest praedicta clausula absolutiois infordecentibus per annum in excommunicatione, ex stylo Curiae Romanae, iuxta regulam de infordecentibus, teste Nauarr. *d. notab. 11. num. 14. Henric. lib. 13. cap. 1. num. 3. Auila d. 2. Garcia num. 61.* Neque item infordecentibus per quatuor menses ob crimina Bullae Censurae, & aliorum similium, vt constat ex dicta regula.

20 Sed quia rescriptum Apostolicum de beneficiorum prouisione expediti dupliciter potest, vel in forma commissaria, id est committendo alteri collationem, vel in forma gratiosa conferendo beneficium; est maxime aduertendum. Si fiat in forma gratiosa, valida est collatio, tamen tempore rescripti excommunicatus esses, quia ab excommunicatione absolute, vt collatio effectum habeat. At si rescriptum expeditum sit in forma commissaria, cum illud rescriptum non collationem, sed mandatum de conferendo continet, indiget noua absolutioe, vt beneficium tibi possit concedi; quia illa absolutio solum prodest ad effectum, vt mandatum subsistat; alias si collationi futurae prodesset, prodesse posset pro abolutione censurae post literas incurrae, vt bene arguit Garcia *de benefic. 7. p. cap. 13. num. 64.*

21 In prouisionibus autem, quas Ordinarij praestant, cum haec clausula absolutiois non habeatur, si prouisus excommunicatus existit, nulla est prouisio. Poterit tamen Ordinarius si velit haec clausula uti, & abolutionem a censuris prouisioni praemittere. Quae absolutio solum extendetur ad eas censuras, a quibus alius Ordinarij absoluerit, vt bene tradit Nauarr. *in dicto cap. & a quorundam de Indis, notab. 11. num. 18. & 22. Anton. Cuchus in institut. maior. lib. 4. tit. 1.*

num. 89. Vgolin. tab. 1. cap. 4. §. 5. m. 18. Garcia 7. p. de benefic. 13. num. 71.

PUNCTVM XI.

De sexto effectu excommunicationis, qui est priuatio fructuum, & prouentuum beneficij.

- 1 Distinguedum est de acquisitione beneficij tempore excommunicationis, vel acquisitione tempore habili.
- 2 Si beneficium tempore excommunicationis acquisisti, nullum ius habes ad fructus.
- 3 Si beneficium legitime obtinueris, & postmodum in excommunicationem incidas, non priuatus beneficii obtentis, tamen si priuatus possis, si in excommunicatione infordeleas.
- 4 Priuari tamen ipso iure fructibus, & prouentibus beneficij docuerunt plures.
- 5 Verus est te non esse priuatum.
- 6 Satisfit oppositis fundamentis.
- 7 Postea sententia condemnatoria obligat es fructibus cedere, nec illos retinere potes.
- 8 Si iniuste inualide excommunicatus & condemnatus sis ad fructuum priuationem, potes in foro conscientia illos retinere, ac si excommunicatus non esses.
- 9 Si condemnatio iniusta sit, valida tamen, censent plures te non posse eos fructus repetere ab us quibus sunt applicati.
- 10 Contrarium verius existimo.
- 11 Temperatur haec sententia ab aliquibus, dummodo negligens non sis in procuranda abolutione. Sed non approbatur.
- 12 Si iniuste tibi denegatur absolutio, potes fructus tibi debitos accipere.
- 13 At si iuste differatur, plures censent fructus te obtinere posse, si penitens existis.
- 14 Contrarium verius est.

VT constet qualiter excommunicatus fructibus, & prouentibus beneficij priuetur, distinguendum est de beneficio tempore excommunicationis acquisito, vel acquisito tempore habili.

Si Beneficium acquisisti excommunicatus, cum nulla fuerit acquisitio; nullum ius habere potes ad fructus, si tamen beneficio in seruisti, non videtur improbatum te posse fructus tali seruitio correspondentes, & alteri Clerico assignandos retinere; quia tunc non retines illos fructus ex titulo beneficij, sed ex titulo obsequij praestiti, vti docet Nauarr. *conf. 2. alias §. de filiis Presbyter. num. 5. Henric. lib. 13. cap. 3. num. 3. Coninch. disp. 14. dub. 9. num. 7. Auila 2. p. cap. 6. disp. 6. dub. 7. vers. ex dictis.* tamen contra sentiat Garcia *7. p. de benefic. cap. 2. r. 3. num. 101.* variisque Rotae decisionibus comprobatur. Illud debet esse certum, si putans verum titulum beneficij habere fructus perceperis, & bona fide consumpseris, non es obligatus restituere, nisi ea in parte in qua ditior factus es, quia non tenentis ratione rei acceptae cum non exeret, neque ratione iniustae acceptationis, cum nulla fuerit, sicuti docet Suar. *disputat. 13. sect. 1. num. 4. Coninch. disputat. 14. dubit. 9. numero 71. Paulus Layman. lib. 1. sum. tract. 5. part. 2. capite 2. numero 8.*

Quod si beneficium legitime obtinueris, & postmodum in excommunicationem incidas, in primis non priuatus beneficii obtentis, tamen si priuari posses, si forte in excommunicatione infordeleas, & contumacia grauis sit, quod arbitrio Ordinarij remittitur: vti tradit Glossa, & Innocent. *in capit. cum bona, verbo spoliare de atate, & qualis. Abbas in c. 1. de iudicis a num. 4. Et ibi Decius 2. sect. num. 83. Ripa num. 78. Roman. singulari 303. Angel. in sum. verbo excommunicatione. 17. Syluest. eodem 3. num. 1. dicto 9. Paul. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. part. 2. cap. 2. n. 9. Gonzalez reg. 8. cancellar. gloss. 13. num. 101. Garcia 7. part. de benefic. cap. 13. num. 90. aduersus Menochium de arbit. casu 416. num. 52. Salzedo pract. capite 16. num. 13. & 14.*

Priuari tamen ipso iure fructibus, & prouentibus beneficij docuerunt Immola, Francus, Decius & Abbas *in cap. Pastoralis & verum de appellationib. Couarrua. lib. 3. variar. cap. 13. num. 8. Gutier. lib. 1. canon. qq. cap. 1. num. 90. Sayrus de censur. lib. 2. cap. 5. n. 24. & 30. Suar. 1. de censuris disp. 13. sect. 2. Alexand. Monera de distributione. 2. p. q. 1. concl. 1. & num. 18. Garcia aliis relatis 7. p. de benefic. cap. 13. num. 90.*

Mouentur ex cap. pastoralis §. verum de appellation. vbi interrogatus Pontifex, An excommunicatus non obstante appellatione denunciari possit, & Ecclesiasticis beneficiis ad tempus spoliari? responderi denunciari posse; quia excommunicatio secum trahit executionem, & per denunciationem non ligatur denud excommunicatus, & addit: *Et tunc prouentus Ecclesiastici merito subtrahuntur, cui Ecclesia communitio denegatur.* Cum autem in supradicto Textu subtrahio fructuum denunciat

denunciacioni æquiparetur, efficitur sanè sicut excommunicatio secum trahit denunciacionem, sic etiam trahere fructuum subtractionem. Secundò idèd Pontifex concedit posse excommunicatum non obstante appellacione denunciari; quia denunciacione non ligatur denuò excommunicatus: at si subtractione fructuum nouiter ligaretur excommunicatus, appellacione impeditetur subtractio. Ergo signum est, excommunicacione ipso iure excommunicato fructus subtrahi. Terriò illud uerbum *subtrahuntur* indicat sententiam latam non ferendam; siquidem optimè explicari potest, subtrahuntur per legem, non per iudicem, cum nullius iudicis mentio fiat. Quarto subtractionem fructuum comparat Textus priuationi communicacionis cum fidelibus; at hæc priuatio ipso iure inducitur per excommunicacionem. Ergo & fructuum subtractio.

4. Ceterum uerius est excommunicatum ipso iure priuatum non esse fructibus, & presentibus beneficii ritè acquisiti. Sicuti docuit Glossa in d. cap. pastoralis, uerbo *subtrahuntur* Petr. Nauarra de reser. lib. 2. cap. 2. num. 243. Auila de censur. 2. p. cap. 6. disp. 6. dub. 1. Vazq. de benefic. cap. 3. §. 3. dub. 4. Coninch. disp. 14. dub. 9. difficult. 13. concl. 2. Galpar Hurtado de excomm. disp. 6. difficult. 3. Paul. Layman lib. 1. sum. tract. 5. part. 2. cap. 2. num. 9. Sanch. lib. 3. de matr. disp. 51. num. 12. & alij. Mouerit quia hæc pœnia priuationis fructuum, uero è grauissima astuenda non est absque expresse Textu. At Textus in dicto cap. pastoralis, cui opposita sententia Doctores nuntur eam pœnam non inferri; nam uerbum illud *subtrahuntur* actionem spoliat omnis significat, quæ ab homine fit, non à lege. Præterea Pontifex fuit interrogatus. An excommunicato appellacione non obstante possit fructus non percepti, sed percipiendi subtrahi, sicuti non obstante appellacione denunciari potest; cui interrogacioni affirmatiuè respondit. At si excommunicatus excommunicacione priuatus effectiure percipiendi fructus, non responderet Pontifex priuandum esse, sed esse priuatum. Et confirmo, excommunicatio non secum affert denunciacionem, sed constituit hominem dignum ut denunciatur appellacione remota. Ergo similiter non inducet ipso iure priuationem Ecclesiasticorum presentium, sed constituit excommunicatum dignum, ut ei fructus subtrahantur. Adde esto excommunicatio ipso iure priuaret excommunicatum fructibus, adhuc excommunicatus obligatus non esset se illis spoliare, quousque per sententiam condemnatur. Argum. cap. cum secundum leges, de Hæreticis in 6. Fauet huic nostre sententia: considerando maximè in Hispania. Nam teste Garcia 7. p. de benefic. p. 13. à num. 1. o nullum Clericum excommunicatum à iure, vel ab homine cogi ad restituendos fructus tempore excommunicacionis perceptos; & in Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis ut excommunicatus declaratus distributionibus, aliisque emolumentis priuetur, debet punctatoribus Hispaniæ cont. adores denunciari, ut eum extra Calendarium constituent (hoc est) *ponant in deliquito*, & quousque hæc diligentia præstetur, non est impeditus à fructuum perceptio, ut bene notauit Garcia dicto cap. 13. numero 132.

5. Neque obstant in contrarium adducta. Ad primum admittit subtractionem fructuum denunciacioni æquiparari: at sicut denunciatio non ipso iure excommunicacionem subsequitur, sed indiget iudicis officio, sic de subtractione fructuum dicendum est. Ad secundum respondeo, Pontificem non moueri eadem ratione, ut possit excommunicatus non obstante appellacione denunciari: ac mouetur, ut possit fructibus priuari: nam ad denunciacionem mouetur, quia denunciatio non est nouum uinculum; siquidem ipsa denunciacione non amplius excommunicatus prohibetur communicare cum fidelibus, quam ante denunciacionem prohibitus esset. At ad subtractionem fructus mouetur, quia excommunicato communio Ecclesiæ denegatur. Adde denunciacionem, etsi non sit nouum uinculum, esse tamen nouam pœnam ab excommunicacione iustè subsequentem, quæque non obstante appellacione imponi potest; sic subtractio Ecclesiasticorum presentium dici potest non esse nouum uinculum, sed nouam pœnam, quæ appellacione non obstante poterit excommunicato imponi.

6. Postià autem sententià condemnatoriã non est dubium te obligatum esse fructibus cedere, neque illos usurpare posse, quia sententiã iustè subtrahenti fructus obedire teneris. Solum excipi potest si pauper sis. Nam cum prædicti fructus Ecclesiæ vel pauperibus sint applicandi, ut ex communi docet Nauarra cap. 2. §. num. 123. Henric. lib. 7. cap. 36. num. 3. Auila 2. p. de censur. disp. 6. dub. 1. Garcia de beneficiis. 7. p. cap. 13. num. 134. tibi utpote pauperi applicari possunt, nisi forte in sententiã condemnatoriã contineatur applicatio alicui operi pio facta, sub quo tu non comprehenderis: ut tradit Syluest. uerbo *Excommunicatio* 3. num. 1. & uerbo *Clericus* 4. numero 17. q. 15. Auila 2. p. de censur. cap. 6. disp. 6. dub. 1. Paul. Layman. lib. 2. sum. tract. 5. part. 2. cap. 2. num. 10.

7. Superest duplex difficultas. Prima, An si iniuste excommunicatus sis, & ad priuationem fructuum condemnatus impedia-

ris ab illorum perceptione, ac si iuste excommunicatus, & condemnatus esses? Et quidem si iniuste inualidè excommunicatus, & condemnatus sis, nemini esse dubium potest, te posse in foro conscientia gerere, ac si excommunicatus non esses, quia quod nullum est nullum producit effectum, ut inquit regula iuris. Effectum namque excommunicacionis ueræ habere non potest excommunicatio præsumpta. Neque dici potes excommunicatus, si excommunicatio non subfuit. Argum. leg. 4. §. *condemnatum* ff. de re iudicanda, & tradunt omnes hi Doctores itam referendi.

Si uerò condemnatio iniusta sit, atramen valida, censetur Vgolin. tab. 2. de censur. cap. 12. num. 4. Fillucius tract. 12. cap. 6. numero 137. Suar. de censur. disput. 13. sect. 2. num. 20. §. 23. Sayrus lib. 2. de censur. cap. 5. num. 27. te non posse eos fructus repetere ab iis, quibus sunt applicati; quia ualidè applicati sunt, sed actionem habere aduersus iudicem applicantem, & condemnantem in iustè, ut rat one in iustè reparare damnum tibi factum. Nam cum iniustitia non impediatur ualorem sententiæ, ut suppono, neque impedire poterit ualorem applicacionis.

Ceterum uerius existimo, te posse recuperare fructus non solum à iudice, sed ab iis, quibus sunt applicati; quia esto ualidè applicati sint, at sunt applicati reuocabiliter. Nam cum lex iniustè obliget reuocari sententiam in ultimis illiusque effectus, & in postliminum statum omnia, quoad fieri possit, reducere, necessest subtrahere fructuum, & illorum applicacione reuocari debet. Potes ergo non solum aduersus iudicem, sed aduersus detentores fructuum agere, ut tibi fructus reddant priori sententiã reuocari sic pluribus relatis allert Nicol. Garcia 7. p. de benefic. cap. 13. num. 120. Alexand. Moneta de distributionibus. 2. punct. q. 1. §. num. 23. 44. & 45. Bonac. dist. 2. de censur. q. 1. p. 4. §. 2. 206. Quod si ipsi bona fide assumplerint, neque facti sunt ditiores, solum aduersus iudicem tibi actio competit, ut probauit tract. 7. de orat. bonisque canon. disp. 3. p. 9. §. 2.

Hæc sententiam limitat Ioann. Gutierrez lib. 1. canon. q. 10 cap. 1. num. 135. Sayrus lib. 2. Theauri casuum. cap. 5. num. 23. Vgolin. tabula 2. cap. 12. num. 4. Moneta dicta q. 1. numero 31. ut non procedat, si negligens es in procuranda abfoluione; nam eo ea uia culpa fructus amittis; siquidem facile impetare abfoluionem, seu sententia reuocacionem poteris, cui limitationi quoad dist. bonitates, & fructus qui interestibus Diuini conceduntur adhaere Vega 1. p. sum. cap. 36. casus. Man. Rodrig. 1. sum. cap. 2. §. num. 6. Garcia 7. p. de benefic. cap. 13. num. 123. Nam in fructus concedi non possunt absentibus, nisi legitime absent. At ceteri nequis legitime abesse, si uia culpa excommunicatus existis. Sed hæc limitatio mihi non probatur: nam negligentia in procuranda excommunicacionis abfoluione, reuocari eque sententiã non impedit, quia excommunicatus, & condemnatus sis, & consequenter quia sis legitime impeditus, & exculatus à r'sidendo; sicut communiter Doctores docent, & superius diximus de obligatione audiendi sacrum, quã non teneris, tamen si abfoluionem non impetres, cum facile posses. Quæ omnia latius probauit tract. 7. de orationibus. bonisque canonicis. disputatio 5. punct. 9. §. 2.

Secunda difficultas; An à contumacia recedens, & abfoluionem à censuris nequius impetrare obtineas fructus, quos amittis ob absentiam à choro, & debiti officij omissionem? Et quidem si tibi iniuste denegatur abfoluio, ferè omnes conueniunt fructus tibi debitos esse; quia iniuste impeditis, ne choro assistas, nève officium præstes; sicuti si iniuste uinculis esses detentus.

At si abfoluio non tibi negatur iniuste, sed detinetur quousque de satisfactioe, & penitentia constet, vel Superior qui eam esse concessurus abest. Censent grauissimi Doctores. Decius aliis relatis in cap. pastoralis. §. uerum num. 7. de appellacionibus. Sayrus lib. 2. theauri casuum cap. 5. num. 23. Vgolin. tab. 2. cap. 12. num. 4. Henric. lib. 1. cap. 1. §. 1. Sa; uerbo ueniam num. 50. Petr. Nauarra lib. 2. cap. 2. num. 238. Paul. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. p. 2. c. 2. n. 10. fructus correspondentes officio eo tempore exhibendo te obtinere; tamen officium non præstes; quia non præstas, eo quod impeditus sis, sicuti si ob infirmitatem, cuius tu causa fuisti, impediarius ab exequendo officio, quod beneficium exigit, non obinde fructus beneficii amittis.

Sed contrarium rectius censuit Bonac. disp. 2. de censur. q. 14. 2. p. 4. §. 2. Suar. disp. 13. sect. 2. quia penitentia non tollit excommunicacionem, neque sententiam iustam infirmat, tamen moueat iudicem, ut abfoluionem præstet. At excommunicatio ex se impedit exercere officium, cui fructus annexuntur. Sententia uerò condemnatoriã illorum priuationem ipso iure inducit. Ergo durante excommunicacione, & sententia illos fructus consequi non potes. Neque est simile de infirmitate, nam infirmitas ex se non est impedimentum culpabile officij Ecclesiastici exercendi, neque ex se est impedimentum. Secus uerò excommunicatio, quæ ex se est culpabile impedimentum.